

שינוי הסכמי הקרנות שבין ישראל לארצות הברית של אמריקה – הבאה לאישור ועדת  
הכספים של הכנסת

הצעה להחלטה

מחליטים, לבקש את אישור ועדת הכספים של הכנסת לשינויים המוצעים בפרוטוקול המתקן המצ"ב להסכם קרן המדע הדו-לאומית משנת 1972 (BSF), להסכם קרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים משנת 1976 (BIRD) ולהסכם קרן למחקר ולפיתוח חקלאיים משנת 1977 (BARD), בטרם הבאת השינויים כאמור לאשרור על ידי הממשלה. זאת, בהתאם לסעיף 5 לחוק קרן המדע הדו-לאומית, התשל"ז-1977, לסעיף 5 לחוק קרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים, התשל"ח-1978 ולסעיף 5 לחוק קרן למחקר ולפיתוח חקלאיים של ארצות הברית וישראל, התש"ם-1979, בהתאמה.

## דברי הסבר

### רקע כללי

1. בשנות ה-70 חתמו ממשלות ישראל וארה"ב על שלושה הסכמים להקמת קרנות מחקר ופיתוח משותפות - הסכם קרן המדע הדו-לאומית משנת 1972 (BSF), הסכם הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים משנת 1976 (BIRD) והסכם הקרן למחקר ולפיתוח חקלאיים משנת 1977 (BARD) (להלן: "הסכמי הקרנות").
2. הסכם BSF מורכב מהסכם ומחילופי אגרות. ההסכם נחתם ביום 27.09.1972, נכנס לתוקף עם חתימתו ועוגן בחוק קרן המדע הדו-לאומית, התשל"ז-1977.
- הסכם BIRD נחתם ביום 03.03.1976, אושרר בהחלטת ממשלה מס' 617 מיום 15.05.1977 ועוגן בחוק הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים, התשל"ח-1978.
- הסכם BARD נחתם ביום 25.10.1977, אושרר בהחלטת ממשלה מס' 361 מיום 05.05.1978 ועוגן בחוק הקרן למחקר ולפיתוח חקלאיים של ארצות הברית וישראל, התש"ס-1979.
3. בשלושת ההסכמים כלולים סעיפים טריטוריאליים, המגבילים את תחולת פעילות הקרנות לגבולות 1967 בלבד. בשנה האחרונה הוביל הממשל האמריקאי מהלך לתיקון שלושת הסכמי הקרנות, כך שהסעיפים המגבילים הללו יבוטלו.
4. הסכמי הקרנות עצמם שותקים לעניין אופן תיקון הסעיפים שבהם. עם זאת, על פי סעיף 39 לאמנת וינה לדיני אמנות, 1969, שהוראותיה מהוות משפט בינלאומי מנהגי, ניתן לתקן אמנה בילטרלית בהסכמה של שני הצדדים לה. בנוסף, תיקונים להסכמי הקרנות יכנסו לתוקף עבור כל מדינה בהתאם לדין הפנימי שלה.
5. בהתאם לזאת, ביום 26 באוקטובר 2020 ייפה שר החוץ את כוחו של ראש הממשלה לחתום, בשם ממשלת ישראל, על פרוטוקול המתקן את ההסכמים כאמור, וביום 28 באוקטובר 2020 חתמו ראש הממשלה ושגריר ארה"ב בישראל על פרוטוקול המתקן את הסכמי הקרנות (מצ"ב), באופן שיבוטלו הסעיפים המגבילים את פעולתן של הקרנות לגבולות 1967 בלבד, כמפורט להלן (להלן: "הפרוטוקול המתקן"):
- א. בהסכם הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים משנת 1976 (BIRD) יימחק סעיף D, VIII, הקובע כי -  
"Projects sponsored by the Foundation may not be conducted in geographic areas which came under the Administration of the Government of Israel after June 5, 1967, and may not relate to subjects primarily pertinent to such areas".
- ב. בהסכם הקרן למחקר ולפיתוח חקלאיים משנת 1977 (BARD) יימחק סעיף B 7, הקובע כי -  
"Projects financed by the fund may not be conducted in geographic areas which came under the Administration of the Government of Israel after

June 5, 1967 and may not relate to subjects primarily pertinent to such areas."

ג. בהסכם קרן המדע הדו-לאומית משנת 1972 (BSF), המורכב כאמור מהסכם ומחילופי איגרות, המהוות חלק בלתי נפרד ממנו, יימחק סעיף 2 באיגרת ארה"ב מיום 27.9.1972, הקובע כי -

"Cooperative projects sponsored by the Foundation may not be conducted in geographic areas which came under the Administration of the Government of Israel after June 5, 1967 and may not relate to subjects primarily pertinent to such areas".

6. באשר לתיקוף התיקונים בהתאם לדין הפנימי - סעיף 5 בכל אחד מחוקי הקרנות דלעיל קובע כהאי לישנא (הנוסח זהה בשלושת החוקים) - "הממשלה רשאית, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להציע שינויים בהסכם הקרן ולהסכים לשינויים כאמור".

7. מוצע כעת לבקש את אישור ועדת הכספים של הכנסת להסכמת הממשלה לשינויים האמורים בפרוטקול המתקן, וזאת בטרם הבאת התיקונים לאשרור הממשלה.

#### נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

#### תקציב

לא רלוונטי.

#### השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

#### עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר המשפטים הודיע שאין מניעה מקבלת הצעת ההחלטה

שר החוץ - מאשר

שר החקלאות ופיתוח הכפר - מאשר

שר המדע והטכנולוגיה - מאשר

שר האוצר - מאשר

**החלטות קודמות של הממשלה בנושא**

אין.

**עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה**

מצורפת.

**סיווגים**

סיווג ראשי : אישור פורמלי

תחום פעולה עיקרי : חוץ וביטחון

מוגש על ידי ראש הממשלה

ב' בכסלו התשפ"א

18 בנובמבר 2020



## היועצת המשפטית

ירושלים, ב' בכסלו התשפ"א

18 בנובמבר 2020

סימוכין:

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: שינויים מוצעים בהסכמי הקרנות שבין ישראל לארצות הברית של אמריקה (BIRD, BARD, BSF) – הבאה לאישור ועדת הכספים של הכנסת.

## תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

רקע כללי

1. בשנות ה-70 חתמו ממשלות ישראל וארה"ב על שלושה הסכמים להקמת קרנות מחקר ופיתוח משותפות - הסכם קרן המדע הדו-לאומית משנת 1972 (BSF), הסכם הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים משנת 1976 (BIRD) והסכם הקרן למחקר ולפיתוח חקלאיים משנת 1977 (BARD) (להלן: "הסכמי הקרנות").
2. הסכם BSF מורכב מהסכם ומחילופי אגרות. ההסכם נחתם ביום 27.09.1972, נכנס לתוקף עם חתימתו ועוגן בחוק קרן המדע הדו-לאומית, התשל"ז-1977.
- הסכם BIRD נחתם ביום 03.03.1976, אושרר בהחלטת ממשלה מס' 617 מיום 15.05.1977 ועוגן בחוק הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים, התשל"ח-1978.
- הסכם BARD נחתם ביום 25.10.1977, אושרר בהחלטת ממשלה מס' 361 מיום 05.05.1978 ועוגן בחוק הקרן למחקר ולפיתוח חקלאיים של ארצות הברית וישראל, התש"ס-1979.
3. בשלושת ההסכמים כלולים סעיפים טריטוריאליים, המגבילים את תחולת פעילות הקרנות לגבולות 1967 בלבד. בשנה האחרונה הוביל הממשל האמריקאי מהלך לתיקון שלושת הסכמי הקרנות, כך שהסעיפים המגבילים הללו יבוטלו.
4. הסכמי הקרנות עצמם שותקים לעניין אופן תיקון הסעיפים שבהם. עם זאת, על פי סעיף 39 לאמנת וינה לדיני אמנות, 1969, שהוראותיה מהוות משפט בינלאומי מנהגי, ניתן לתקן אמנה בילטרלית בהסכמה של שני הצדדים לה. בנוסף, בנוסף, תיקונים להסכמי הקרנות יכנסו לתוקף עבור כל מדינה בהתאם לדין הפנימי שלה.
5. בהתאם לזאת, ביום 26 באוקטובר 2020 ייפה שר החוץ את כוחו של ראש הממשלה לחתום, בשם ממשלת ישראל, על פרוטוקול המתקן את ההסכמים כאמור, וביום 28 באוקטובר 2020 חתמו ראש הממשלה ושר החוץ ארה"ב בישראל על פרוטוקול המתקן את הסכמי הקרנות (מצ"ב), באופן שיבוטלו הסעיפים המגבילים את פעולתן של הקרנות לגבולות 1967 בלבד, כמפורט להלן (להלן: "הפרוטוקול המתקן"):
- א. בהסכם הקרן הדו-לאומית למחקר ולפיתוח תעשייתיים משנת 1976 (BIRD) יימחק סעיף D, VIII, הקובע כי -  
 "Projects sponsored by the Foundation may not be conducted in geographic areas which came under the Administration of the Government of Israel after June 5, 1967, and may not relate to subjects primarily pertinent to such areas".
- ב. בהסכם הקרן למחקר ולפיתוח חקלאיים משנת 1977 (BARD) יימחק סעיף B 7, הקובע כי -  
 "Projects financed by the fund may not be conducted in geographic areas which came under the Administration of the Government of Israel after June 5, 1967 and may not relate to subjects primarily pertinent to such areas."
- ג. בהסכם קרן המדע הדו-לאומית משנת 1972 (BSF), המורכב כאמור מהסכם ומחילופי אגרות, המהוות חלק בלתי נפרד ממנו, יימחק סעיף 2 באיגרת ארה"ב מיום 27.9.1972, הקובע כי -



## היועצת המשפטית

"Cooperative projects sponsored by the Foundation may not be conducted in geographic areas which came under the Administration of the Government of Israel after June 5, 1967 and may not relate to subjects primarily pertinent to such areas".

6. באשר לתיקוף התיקונים בהתאם לדין הפנימי - סעיף 5 בכל אחד מחוקי הקרנות דלעיל קובע כהאי לישנא: "הממשלה רשאית, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להציע שינויים בהסכם הקרן ולהסכים לשינויים כאמור".
7. כעת, מוצע אפוא לבקש את אישור ועדת הכספים של הכנסת להסכמת הממשלה לשינויים האמורים בפרוטקול המתקן, וזאת בטרם הבאת התיקונים לאשרור על ידי הממשלה.

## קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

## עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה מתואמת עם היועץ המשפטי למשרד החוץ ועם המחלקה למשפט בין-לאומי ביועץ וחקיקה, משרד המשפטים. היועצת המשפטית של משרד החקלאות ופיתוח הכפר מסרה כי אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה. מהלשכות המשפטיות של משרד המדע והטכנולוגיה ושל משרד האוצר נמסר כי אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

## עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעת ההחלטה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

אורלי פישמן אורן, עו"ד

סגנית בכירה ליועצת המשפטית

**PROTOCOL AMENDING  
THE AGREEMENT ESTABLISHING THE UNITED STATES-ISRAEL  
BINATIONAL INDUSTRIAL RESEARCH AND DEVELOPMENT  
FOUNDATION and  
THE SEPTEMBER 27, 1972 EXCHANGE OF LETTERS RELATED TO  
THE AGREEMENT ON THE UNITED STATES-ISRAEL BINATIONAL  
SCIENCE FOUNDATION  
and  
WITH RESPECT TO THE AGREEMENT TO ESTABLISH THE  
UNITED STATES-ISRAEL AGRICULTURAL RESEARCH AND  
DEVELOPMENT FUND**

The Government of Israel and the Government of the United States of America (the "Parties"),

Recalling and appreciating the value of the long-standing close scientific and technological cooperation between the two countries, as well as the importance of peaceful industrial research and development,

Desiring accordingly to amend the Agreement between the Government of the United States and the Government of Israel establishing the United States - Israel Binational Industrial Research and Development Foundation signed at Jerusalem on March 3, 1976 ("BIRD Agreement"),

Desiring also to amend the September 27, 1972 exchange of letters related to the Agreement between the Government of the United States and the Government of Israel on the United States-Israel Binational Science Foundation signed in New York ("BSF Exchange"),

Recalling the Agreement between the Government of the United States and the Government of Israel to establish the United States-Israel Agricultural Research and Development Fund ("BARD Agreement"), which entered into force on November 6, 1978;

Recalling further that, notwithstanding the provision in Article X of the BARD Agreement that the Agreement shall remain in effect for ten years after its entry into force, the United States-Israel Agricultural Research and Development Fund has continued to operate and the United States and Israel have continued to act in accordance with the provisions of the BARD Agreement, even in the absence of a written agreement specifically extending the duration of the BARD Agreement;

Desiring to memorialize their joint understanding that the BARD Agreement should be considered as remaining in force, and to confirm their joint understanding regarding its future duration and conditions for its termination, as well as to amend the BARD Agreement;

Have agreed as follows:

#### **Article I**

The BIRD Agreement shall be amended as follows:

Article VIII, paragraph D of the Agreement shall be deleted.

#### **Article II**

The BSF Exchange shall be amended as follows:

Paragraph 2 of the exchange shall be deleted and paragraphs 3 through 8 shall be renumbered to be paragraphs 2 through 7, respectively.

#### **Article III**

- A. With respect to the BARD Agreement, the Parties confirm their understanding that the Agreement remains in force and shall continue in force indefinitely unless terminated. The Parties also confirm their understanding that, in accordance with Article X of the BARD Agreement, termination of the Agreement may be by mutual